

Sotsiaalministri 23. detsembri 2010. a määruse nr 90 „Liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki parkimiskaardi vorm ja väljaandmise tingimused“ muutmise määruse seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Sotsiaalministri 23. detsembri 2010. a määruse nr 90 „Liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki parkimiskaardi vorm ja väljaandmise tingimused“ (edaspidi *määrus nr 90*) muutmise eesmärk on ajakohastada parkimiskaardi väljaandmise tingimusi selliselt, et need oleksid vastavuses muutunud puude raskusastme tuvastamise otsuse vormiga ning sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrist (edaspidi STAR) saadavate andmetega. Muudatustega lihtsustakse lastele ja vanaduspensionistidele parkimiskaardi taotlemist, mis läbi väheneb pere- ja eriarstide koormus ebavajalike tõendite väljastamisel ning lihtsustub parkimiskaarte väljastavate kohalike omavalitsuste (edaspidi KOV) töö. Samuti ajakohastatakse määrust selles osas, et parkimiskaartide trükkimise ja KOV-ile väljaandmise korraldab ja tagab Sotsiaalministeeriumi asemel Sotsiaalkindlustusamet (edaspidi SKA).

1.2. Määruse ettevalmistajad

Määruse ja seletuskirja on koostanud Sotsiaalministeeriumi hoolekande osakonna puuetega inimeste õiguste poliitika juht Kadri Mets (kadri.mets@sm.ee).

Mõjude hindamisse on olnud kaasatud Sotsiaalministeeriumi analüüsi ja statistika osakonna analüütik Elo Reitalu (elo.reitalu@sm.ee).

Määruse juriidilise ekspertiisi on teinud Sotsiaalministeeriumi õigusosakonna õigusloome ja isikuandmete kaitse nõunik Alice Sündema (alice.sundema@sm.ee).

Määruse ja seletuskirja on keeletoimetanud Rahandusministeeriumi ühisosakonna dokumendihaldustalituse keeletoimetaja Virge Tammaru (virge.tammaru@fin.ee).

1.3. Märkused

Määrusega muudetakse sotsiaalministri 23. detsembri 2010. a määrust nr 90 „Liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki parkimiskaardi vorm ja väljaandmise tingimused“ avaldamismärkega RT I, 15.02.2013, 10.

Määrus on seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses ja selle kohta on koostatud mõjuhindang seletuskirja punktis 4.

2. Määruse sisu ja võrdlev analüüs

Määruse koosneb kahest punktist.

Määruse punktiga 1 muudetakse määruse § 2 lõiget 4. Kehtivas määruses on sätestatud, et parkimiskaartide trükkimise ning nende väljaandmise KOV-ile korraldab ja tagab Sotsiaalministeerium. Edaspidi on määruses sätestatud, et parkimiskaartide trükkimise ning nende väljaandmise KOV-ile korraldab ja tagab SKA. Muudatusega viiakse määrus vastavusse tegeliku praktikaga, sest SKA vastutab parkimiskaartide trükkimise ja KOV-ile väljaandmise eest alates 2019. aasta jaanuarist. Enne seda (2001–2019) väljastas

parkimiskaarte Eesti Puuetega Inimeste Fond, keda Sotsiaalministeerium lepingu alusel selleks volitanud oli.

Määruse punktiga 2 muudetakse määruse § 3 lõike 2 sõnastust. Kehtivas määruses on lastele ja vanaduspensioniealistele võrreldes tööelistega sätestatud parkimiskaardi väljaandmiseks erinevad tingimused. Sihtrühmapõhiste erinevuste põhjuseks oli siiani asjaolu, et puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse kohaselt on tööaliste ning laste ja vanaduspensioniealiste isikute puude raskusastme määramise alused erinevad, mistõttu olid ka SKA väljastatavad dokumendid oma vormilt ja sisult erinevad. Kehtivas määruses nr 90 on sätestatud, et parkimiskaardi väljaandmise aluseks on tööelisele puudega isikule SKA väljastatud puude raskusastme ja lisakulude tuvastamise otsus. Lapse ja pensioniealise puudega isiku puhul on aga parkimiskaardi väljastamiseks vajalik SKA väljastatud puude raskusastme ja lisakulude tuvastamise otsus ning pere- või eriarsti teatis tuvastatud kõrvalekalde kohta.

Aja jooksul on SKA praktika muutunud ning puude raskusastme tuvastamise otsusele märgitakse kõikide vanuserühmade puhul see, millise funktsiooni kõrvalekalle inimesel esineb. Muutunud praktika on sätestatud ka sotsiaalkaitseministri 29. veebruari 2016. a määruses nr 18 „[Puude raskusastme tuvastamise tingimused ja kord ning puudega tööelise inimese toetuse tingimused](#)“, mille §-s 8 on sätestatud, et puude raskusastme tuvastamise otsusele märgitakse järgmised andmed:

- 1) puude raskusaste ja puude raskusastme tuvastamise päev;
- 2) funktsioonid, mille kõrvalekalle vastab vähemalt keskmisele puude raskusastmele;
- 3) puude raskusastme kestus;
- 4) korduvekspertsi taotlemise aeg;
- 5) puude raskusastme tuvastamise või tuvastamata jätmise alus;
- 6) puude raskusastme tuvastamise taotluse esitamise aeg.

Seega on laste, tööaliste ja vanaduspensioniealiste puude raskusastme tuvastamise otsusel olemas kõik parkimiskaardi väljastamiseks vajalikud andmed ning puudega inimene ei pea täiendavalt pere- või eriarsti tõendit esitama.

Lisaks muudetakse määruse § 3 lõiget 2 selliselt, et puudega inimene ei pea parkimiskaardi taotlemiseks puude raskusastme tuvastamise otsust ise esitama. Puude raskusastme andmed (puude liik, raskusaste, kehtivuse alg- ja lõppkuupäev) on riigi andmekogus olemas, mistõttu ei ole põhjendatud nõuda inimeselt endalt puude raskusastme tuvastamise otsuse esitamist. Sotsiaalseadustiku üldosa seaduse § 39 lõike 1 punkti 6 kohaselt töödeldakse sotsiaalkaitse infosüsteemis (edaspidi SKAIS) andmeid isiku puude kohta. [SKAIS-i põhimääruse](#) § 13 lõike 3 kohaselt kantakse SKAIS-i puude raskusastme tuvastamise otsuse andmed. [STAR-i põhimääruse](#) § 13 punkti 2 kohaselt on õigus saada SKAIS-ist isiku puude andmeid. STAR-i põhimääruse lisas on välja toodud, et STAR-i kantavateks andmeteks on SKAIS-ist saadavad funktsiooni kõrvalekalded, mis vastavad vähemalt keskmisele puude raskusastmele (puude liigid), puude raskusaste, puude raskusastme kehtivuse alguskuupäev ja puude raskusastme kehtivuse lõppkuupäev. Seega on kõik parkimiskaardi väljaandmiseks vajalikud andmed STAR-i keskkonnas kättesaadavad või on neid võimalik STAR-i kaudu SKAIS-ist isikupõhiselt pärida.

Liiklusseaduse § 167 alusel väljastab parkimiskaarte KOV. Praktikas on KOV-id parkimiskaartide väljastamise lahendanud erinevalt. Mitmes KOV-is väljastab kodulehe järgi parkimiskaarte sotsiaalosakond (nt Lääne-Harju vald, Rakvere vald, Saaremaa vald). Lisaks on KOV-e, kus parkimiskaarte väljastab sotsiaalosakonna asemel mõni teine osakond (nt Tartu linnas linnamajanduse osakond ja infokeskus) või on parkimiskaartide väljastamine suunatud teisele asutusele (nt Tallinnas Tallinna Transpordiametile). Kui parkimiskaarte väljastab sotsiaalosakond, on STAR KOV-i sotsiaaltööspetsialistide jaoks igapäevane töökeskkond, kus on muu hulgas võimalik registreerida parkimiskaardiga seotud uus menetlus ja vaadata sellega seoses vajalikke puude tuvastamise andmeid. Juhul kui KOV-is ei väljasta

parkimiskaarte sotsiaaltöötaja, on võimalik taotleda STAR-ile ligipääsu ka teistel KOV-i töötajatel või sellel asutusel, kellele KOV on parkimiskaartide väljastamise ülesande lepinguga andnud. STAR-i kasutajaõiguse korral on võimalik töötajal sisestada taotleja isikukood STAR-i, misjärel on võimalik kasutajal näha kliendi üldandmeid (nt rahvastikuregistri järgne aadress) ja ka puude tuvastamise andmeid, mis on parkimiskaardi väljastamiseks vajalikud. Automaatselt ei ole nähtavad teised klienti puudutavad menetlused ja andmed (nt KOV juhtumiplaan, ohvriabi menetlused). Peale kliendi üldandmete vaatamist tuleb sisestada STAR-i isiku kohta „uus pöördumine“, et oleks selgelt tuvastatav, et kliendi üldandmeid (sh puude tuvastamise andmed) vaadati seoses parkimiskaardi taotlemisega.

STAR-i põhimääruse § 17 lõike 1 kohaselt on register piiratud juurdepääsuga ja registriandmed on ette nähtud ainult ametialaseks kasutamiseks registri eesmärgis sätestatud ülesannete täitmisel. Need nõuded kehtivad ka neile STAR-i kasutajatele, kelle jaoks ei ole see igapäevane tööriist. STAR-is tehtud päringud ja logid salvestatakse ning vajaduse korral on võimalik ka hiljem kontrollida, et STAR-i kasutati vaid tööalasel eesmärgil.

Eelnevast tulenevalt sõnastatakse määruse § 3 lõige 2 ümber selliselt, et parkimiskaardi väljaandmise aluseks isikule, kellel on tuvastatud puude raskusaste, on SKAIS-i kantud puude raskusastme tuvastamise otsus. Isikule, kellel on ajutine liikumis- või nägemisfunktsiooni kõrvalekalle, väljastatakse parkimiskaart jätkuvalt pere- või eriarsti väljastatud tõendi alusel.

3. Määruse vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrus ei ole puutumuses Euroopa Liidu õiguse rakendamisega.

4. Määruse mõjud

4.1. Parkimiskaardi väljaandmise aluste muutmine lastel ja vanaduspensioniealistel

Sotsiaalne mõju

Sihtrühm: parkimiskaardi taotlejad

Kokku väljastas SKA 2023. aastal KOV-idele 9285 parkimiskaarti. Inimestele välja antud parkimiskaartide üle peab arvestust iga KOV eraldi. Parkimiskaarte väljastatakse keskmise, raske ja sügava puudega nägemis- ja liikumisfunktsiooni kõrvalekaldega inimestele ning ajutise liikumis- ja nägemisfunktsiooni kõrvalekaldega inimestele. Seisuga 31.12.2023 oli nägemis- ja liikumispuudega (sh nägemis- ja liikumise liitpuudega) kokku 89 373 inimest, neist lapsed ja vanaduspensioniealisi 65 346.

Muudatuse tulemusena lihtsustub parkimiskaardi taotlemine keskmise, raske ja sügava puudega nägemis- ja liikumisfunktsiooni kõrvalekaldega lastel ja vanaduspensioniealistel. Enam ei ole vaja parkimiskaardi taotlemiseks esitada lisaks puude raskusastme tuvastamise otsusele ka pere- või eriarsti teatist funktsiooni kõrvalekalde kohta. Vajadus selleks puudub, sest vastav info on olemas puude raskusastme tuvastamise otsusel. Samuti ei pea edaspidi inimene ise puude raskusastme tuvastamise otsust esitama, sest vastavad andmed on STAR-ist kättesaadavad. Ühtlasi vähendab muudatus pere- ja eriarstide töökoormust, sest nad ei pea enam vastavaid teatisi välja andma. Lisaks lihtsustub KOV-ide töö parkimiskaartide väljaandmisel, sest edaspidi piisab parkimiskaardi taotlemisel kõikide puude raskusastmega inimeste puhul inimese avaldusest.¹

Kokkuvõttev hinnang mõju olulisusele

---

¹ Puude raskusastmeta inimestel, kellel on ajutine nägemis- või liikumisfunktsiooni kõrvalekalle, on jätkuvalt vaja esitada pere- või eriarsti tõend.

Mõju ulatus ja mõju avaldumise sagedus on keskmised, sest sihtrühmal on muudatustest tulenevalt küll paremad võimalused parkimiskaarti saada, kuid suuri muutusi siiski ei kaasne, mistõttu ei kaasne eeldatavalt ka kohanemiskulusi. Mõjutatud sihtrühma suurus on võrreldes kogurahvaarvuga pigem väike² ja ebasoovitavaid mõjusid ei tuvastatud. Parkimiskaardi taotlejate jaoks on kokkuvõttes tegemist olulise sotsiaalse mõjuga.

Mõju riigivalitsemisele

Muudatused puudutavad eeskätt nende KOV-ide tööd, kes inimestele parkimiskaarte väljastavad. Edaspidi ei ole KOV-idel vaja enam puude raskusastmega lastele ja vanaduspensioniealistele parkimiskaardi väljastamisel nõuda lisaks puude raskusastme tuvastamise otsusele ka pere- või eriarsti teatist nägemis- või liikumisfunktsiooni kõrvalekalde kohta. Seeläbi lihtsustub KOV-ide töö. Puude raskusastme tuvastamise otsuse andmed saab KOV SKAIS-ist.

Muudatus puudutab ka neid pere- või eriarste, kes siiani pidid teatise liikumis- või nägemisfunktsiooni kõrvalekalde kohta väljastama ka puude raskusastmega lastele ja vanaduspensioniealistele. Muudatus vähendab pere- ja eriarstide töökoormust (sh parkimiskaartide halduskulusid).³

Muudatustega ei kaasne olulist mõju riigiasutustele.

Kokkuvõttev hinnang mõju olulisusele

Mõju ulatus ja mõju avaldumise sagedus on väikesed, mõjutatud sihtrühma suurus on keskmine, sest puudutab kõiki KOV-e. Ebasoovitavaid mõjusid ei tuvastatud. Kokkuvõttes on riigivalitsemisega seotud mõju KOV-idele pigem väheoluline.

4.2. Parkimiskaardi väljaandmiseks vajalike andmete kontrollimine STAR-ist

Määruses nr 90 on sätestatud andmed, mille alusel parkimiskaarte väljastatakse. Puude raskusastmega inimeste puhul on parkimiskaardi väljaandmise aluseks puude raskusastme ja lisakulude tuvastamise otsus, mille esitamise kohustus on siiani lasunud parkimiskaardi taotlejal endal. Samal ajal on STAR-i kaudu võimalik teha päring SKAIS-i ja saada sealt vajalikud andmed puude raskusastme tuvastamise otsuse kohta (funktsiooni kõrvalekalle ehk puude liik ning puude raskusastme kehtivuse algus- ja lõppkuupäev). Tegemist on kindlate andmetega, mida riik on isiku kohta kogunud teistesse riiklikesse andmekogudesse, kuid mille järgnev kasutamine ei lähe vastuollu andmete kogumise eesmärgiga. Samuti aitab see välistada samade andmete korduvat esitamist.

Määruse muutmise tulemusena liigub andmete kontrolli kohustus KOV-ile ning inimesele ei jää selles osas tõendamiskohustus. Seega lihtsustub asjaajamine andmesubjekti jaoks ning paranevad alusandmete kvaliteet ja õigsus. 2018. aasta kevadel rakendunud isikuandmete kaitse üldmäärus võimaldab avalikes huvides oleva ülesande täitmiseks või avaliku võimu teostamiseks andmeid töödelda. Samuti sätestab avaliku teabe seadus, et kui andmed on olemas põhiandmetena teises riiklikus andmekogus, tuleks aluseks võtta need andmed (ja mitte koguda neid haldusmenetluses uuesti, AvTS § 43⁶ lg 2). Selline töötlemine ei ole ka vastuolus eelviidatud registrite eesmärkidega. Riiklike andmekogude riskasutusest on kasu riigile ja parkimiskaardi taotlejale ning andmekogumise protsess on läbipaistev. Põhjused

² 4,8% rahvastikust (Statistikaameti andmetel oli 01.01.2024 seisuga rahvaarv 1 374 687).

³ TAI andmetel oli perearstiabiastutuste arstide keskmine brutokuupalk 2022. aastal 3216 eurot. See teeb ühe tõendi väljastamise kuluks hinnanguliselt 6,38 eurot ($3216 / 21 \text{ tööpäeva} / 8 \text{ h} = 19,14$; ühe tõendi väljastamiseks kulub ~20 minutit ehk $19,14 / 3 = 6,38$).

täiendavaks andmete päringuks on piisavalt kaalukad ja vajalikud parkimiskaardi väljaandmise korraldamiseks ning riik ei kuritarvita nende inimeste usaldust, kes varem on oma andmed loovutanud teisel alusel. Andmetöötlus toimub riiklike andmekogude vahel, mille turvaklass on keskmine. Andmekaitsealane mõju on vähene, kuna andmetöötlusele rakenduvad kõik senised tingimused (juurdepääsude haldus, andmekogu auditeerimine vastavalt turvaklassile jne) ning tagatud on nii organisatoorsed kui ka tehnilised meetmed. Andmete töötlejaks on jätkuvalt vaid volitatud töötlejad. KOV-i ametnikele kohaldub avaliku teenistuse seadus (ATS, § 55) ja ametnik ei tohi ei teenistussuhte ajal ega ka pärast teenistussuhtest vabastamist avaldada talle teenistuse tõttu teatavaks saanud teiste inimeste perekonna- ja eraellu puutuvaid andmeid ega muud asutusesiseseks kasutamiseks tunnistatud teavet.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Muudatuste tulemusena lihtsustub puude raskusastmega ning liikumis- ja nägemisfunktsiooni kõrvalekaldega lastele ja vanaduspensioniealistele parkimiskaardi taotlemine. Edaspidi ei ole vaja parkimiskaardi taotlemisel esitada lisaks puude raskusastme tuvastamise otsusele ka eri- või perearsti teatist liikumis- või nägemisfunktsiooni kõrvalekalde kohta, kuna see info on olemas juba puude raskusastme tuvastamise otsusel, mis on kättesaadav STAR-i keskkonnast. Muudatusega ei kaasne kulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus on kavandatud jõustuma üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Kliimaministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Eesti Arstide Liidule, Eesti Linnade ja Valdade Liidule, Eesti Perearstide Seltsile ning Eesti Puuetega Inimeste Kojale.

Eesti Linnade ja Valdade Liidu ning Eesti Puuetega Inimeste Koja esitatud ettepanekud on välja toodud seletuskirja lisas. Teised eelnõu kohta ettepanekuid ei esitanud.